

P R O G R A M
USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
DLA GMINY NAŁĘCZÓW

Spis treści:

I. Wstęp.

1.1. Szkodliwość azbestu.

1.2. Przepisy prawne dotyczące azbestu.

II. Cele programu.

III. Lokalizacja programu.

IV. Uczestnicy programu.

V. Informacje o ilości azbestu na terenie gminy.

VI. Metody realizacji programu.

VII. Finansowe aspekty realizacji programu.

VIII. Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji programu.

IX. Realizatorzy programu.

X. Podsumowanie.

Załączniki:

Nr 1 - Wykaz aktów prawnych

Nr 2 – Wniosek o odebranie odpadów zawierających azbest

Nr 3 - Protokół odbioru

I. Wstęp

Na świecie znanych jest ponad 5 tys. wyrobów, do produkcji których używano azbestu. Są to głównie wyroby stosowane w budownictwie jako pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne oraz elementy izolacyjne. Azbest wykorzystywany był również między innymi przy produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, np. kuchenek, piecyków elektrycznych i gazowych, opiekaczy, suszarek do włosów oraz siatek azbestowych. Surowca tego używano także do produkcji farb, pokostów, klejów, smarów, płytek i wykładzin podłogowych oraz koców gaśniczych.

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. Azbest stosowany dawniej do produkcji w naszym kraju pochodził z importu głównie z byłego ZSRR i Kanady. W latach 70-tych ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1.350 mln. m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W latach 80-tych z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po 15 latach udział tych płyt w nowobudowanych pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30%. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małowabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Ze względu na zagrożenie jakie stwarza musi być usunięty z wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku. Zapis ten zawarty jest w „*Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. Stąd też wynikła konieczność opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Nałęczów. Zadanie to ujęte zostało także w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Nałęczów.

W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której Gmina zamierza udzielić osobom decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

1.1. Szkodliwość azbestu.

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych.

Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując szerokie zastosowanie przy wytwarzaniu wyrobów przemysłowych, budowlanych jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażania dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

1.2. Przepisy prawne dotyczące azbestu.

Od 1997 r. w na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 1997. Nr 101, poz.628). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Szczegółowy ich wykaz zawiera załącznik nr 1 do niniejszego programu.

Uzupełnieniem aktów prawnych w przedstawionym zakresie jest długofalowy „*Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski*” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa.

Polskie prawodawstwo określa także wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców

nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Obowiązki te przedstawiono poniżej.

Obowiązki gminy:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o :
 - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone,

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,

- zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz . 649)
 - złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U.Nr 192,poz.1876) oraz z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.Nr 71,poz.649), założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004 r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Biorąc pod uwagę obowiązki, jakie postawiono przed wykonawcą tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

II. Cele programu

Głównym celem programu usuwania i unieszkodliwiania azbestu na terenie gminy Nałęczów jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy oraz ich bezpieczne składowanie i prawidłowe unieszkodliwienie. Celami szczegółowymi są:

1. Inwentaryzacja obiektów zawierających azbest.
2. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu dla zdrowia człowieka.
3. Zapoznanie mieszkańców z procedurami usuwania, zabezpieczania i unieszkodliwiania wyrobów azbestowych.
4. Propagowanie właściwych metod i sposobów bezpiecznego dla środowiska i zdrowia człowieka usuwania azbestu.
5. Zapoznanie i pomoc mieszkańcom gminy w pozyskiwaniu środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.

III. Lokalizacja programu.

Gmina Nałęczów położona jest w środkowej części Płaskowyżu Nałęczowskiego stanowiącego część Wyżyny Lubelskiej, w woj. lubelskim powiecie puławskim. Na obszarze gminy położona jest jedna z trzech głównych dolin rzecznych Płaskowyżu Nałęczowskiego – dolina Bystrej. Gmina zajmuje powierzchnię 6,27 km², z czego 4,94 km² stanowią użytki rolne, lasy i grunty leśne zajmują 0,45 km². Szczególne walory klimatyczno – krajobrazowe sprawiły, że Nałęczów posiada status uzdrowiska o kardiologicznym profilu leczenia. Wartości przyrodnicze umiejscowiły część gminy w otulinie Kazimierskiego Parku Krajobrazowego. Charakterystycznym elementem krajobrazu okolic Nałęczowa są liczne, głębokie i malownicze wąwozy lessowe.

Gmina Nałęczów ma charakter gminy miejsko – wiejskiej i graniczy bezpośrednio gminami: Wąwolnica, Kurów, Markuszów, Garbów, Jastków i Wojciechów. Gminę tworzą miasto Nałęczów i 19 sołectw – Antopol, Bochothnica, Bochothnica Kolonia, Bronice, Bronice kolonia, Cynków, Charz”A”, Charz”B”, Chruszczów, Chruszczów Kolonia, Czesławice, Drzewce, Drzewce Kolonia, Ludwinów, Nałęczów Kolonia, Paulinów, Piotrowice, Sadurki, Strzelce.

Gminę Nałęczów zamieszkuje 9.488 osób (stan na 30.06.2007r.).

W gminie funkcjonuje przedszkole, 5 szkół podstawowych (Nałęczów, Drzewce, Piotrowice, Czesławice i Sadurki), 2 gimnazja (Piotrowice i Sadurki), 2 zespoły szkół w Nałęczowie – jeden gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne prowadzony przez gminę i drugi szkoły ponadgimnazjalne prowadzony przez powiat puławski a także Państwowe Liceum Plastyczne podległe Ministrowi Kultury. W placówkach tych kształci się ponad 1800 uczniów.

Działalność uzdrowiskowo- leczniczą prowadzi w Nałęczowie 5 podmiotów:

- Zakład Leczniczy „Uzdrowisko Nałęczów” S.A.
- Sanatorium Uzdrowiskowe Związku Nauczycielstwa Polskiego
- Sanatorium Uzdrowiskowe dla Rolników
- Sanatorium Uzdrowiskowe ZZPGKiT
- Kolejowy Szpital Uzdrowiskowy

ogółem w sanatoriach może przebywać jednocześnie ponad 1300 kuracjuszy. Uzdrowiskowo – wypoczynkowy charakter Nałęczowa przyczynił się do rozwoju usług w zakresie lecznictwa , odnowy biologicznej a także bazy wypoczynkowej w kwaterach prywatnych i ośrodkach wypoczynkowych na ponad 550 miejsc.

IV. Uczestnicy programu.

Program usuwania azbestu skierowany jest do wszystkich właścicieli nieruchomości zlokalizowanych na terenie gminy Nałęczów, ze szczególnym naciskiem na te nieruchomości, które pokryte są wyrobami zawierającymi azbest, tj. popularnym eternitem. Tej grupie najbardziej powinno zależeć na jak najszybszym usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów azbestowych ze swojego otoczenia. Przewiduje się, że zainteresowanie programem będzie wzrastać stopniowo z roku na rok, w miarę prowadzenia edukacji w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją azbestu.

Założono, że w programie uczestniczyć będą zarówno te osoby, które program realizują jak również te, które uczestniczą w programie.

Realizatorami programu będą:

- Urząd Miejski w Nałęczowie
- sołtysi i przewodniczący rad osiedlowych ,

uczestnikami programu będą:

- właściciele, zarządcy nieruchomości,
- przedsiębiorcy,

Na terenie gminy zlokalizowano 1723 miejsc występowania płyt eternitowych na dachach budynków mieszkalnych i gospodarczych. Przewiduje się, że w pierwszym roku prowadzenia programu udział weźmie w nim weźmie około 50 właścicieli nieruchomości.

W latach kolejnych realizacji programu liczba ta będzie stopniowo wzrastać. Zależać to będzie od możliwości finansowych właścicieli, zarządców nieruchomości na zastąpienie pokrycia dachowego innym materiałem.

V. Informacje o ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Nałęczów.

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, złożonych za pośrednictwem sołtysów do Burmistrza Nałęczowa zebrano informacje o ilości i miejscach występowania azbestu na terenie poszczególnych sołectw oraz mieście. Popularnym eternitem pokryte są budynki mieszkalne i gospodarcze na 1723 posesjach. Zebrane informacje przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Inwentaryzacja azbestu na terenie gminy Nałęczów (stan na 31.12. 2007 r.)

Lp.	Nazwa sołectwa	Nazwa obiektu	Ilość wyrobów azbestowych w m²
1.	Antopol	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	7.807
2.	Bochotnica	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	20.733
3.	Bochotnica Kolonia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	8.650
4.	Bronice	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	27.223
5.	Bronice Kolonia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	11.551
6.	Cynków	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	14.459
7.	Charz "A"	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	14.549
8.	Charz „B”	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	14.885
9.	Chruszczów	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	6.450
10.	Chruszczów Kolonia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	8.070
11.	Czesławice	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	29.905
12.	Drzewce	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	36.963
13.	Drzewce Kolonia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	31.284

14.	Ludwinów	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	3.720
15	Nałęczów Kolonia	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	3.175
16.	Paulinów	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	4.384
17.	Piotrowice	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	48.430
18.	Sadurki	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	45.934
19.	Strzelce	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	8.230
20.	Miasto Nałęczów	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	6.082
	RAZEM	Budynek mieszkalny/ budynek gospodarczy	352.494

VI. Metody realizacji programu.

Program jest elastyczny i otwarty. Tworząc koncepcję programu przyjęto następujące założenia:

1. Uczestnikami programu są mieszkańcy miasta i gminy Nałęczów, a w szczególności właściciele, zarządcy nieruchomości na których dachy budynków pokryte są wyrobami azbestowymi,
2. Informacja o programie jest ogólnie dostępna,
3. Uczestnictwo w programie jest płatne w zakresie partycypowania w kosztach zabezpieczenia i unieszkodliwienia wyrobów azbestowych z terenu swojej nieruchomości, ale nieobowiązkowe,
4. Uczestnicy i realizatorzy programu będą stale informowani o przebiegu programu.

Metody realizacji programu są następujące:

- ulotki i plakaty o azbecie, jego szkodliwym działaniu i realizacji programu,
- informacje o programie azbestowym w lokalnej prasie „Gazeta Nałęczowska”,
- informacje zamieszczane na stronie internetowej gminy,
- informacje zamieszczane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim i w sołectwach,
- informacje przekazywane na zebraniach wiejskich oraz za pośrednictwem sołtysów.

Przy realizacji programu stosowane będą następujące zasady:

1. Odbiór odpadów zawierających azbest będzie następował na pisemny wniosek właściciela nieruchomości znajdujących się w bazie danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest. Wzór wniosku stanowi Załącznik nr 2 do programu.
2. Odbiór odpadów będzie realizowanych według kolejności złożonych wniosków i przygotowania odpadów do odbioru.
3. Przy odbiorze odpadów z nieruchomości sporządzony będzie protokół odbioru.

Wzór stanowi Załącznik nr 3 do niniejszego programu.

VII. Finansowe aspekty realizacji programu

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym Gminy w latach 2008 - 2032. Wsparcie dotyczyć będzie sfinansowania 20 % kosztów: zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (lub bezpośrednio z budżetu gminy w przypadku braku środków na rachunku funduszu) oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto następujące, jednostkowe koszty wykonania w/w usług:

Średni koszt metra kwadratowego usuwanych i unieszkodliwianych płyt falistych (eternitu) wynosi ok. 30 zł/m² (brutto).

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu na wskazane składowisko odpadów azbestowych a działających na terenie powiatu puławskiego.

Na terenie gminy Nałęczów zinwentaryzowano **352.494 m²** płyt azbestowych w formie pokryć dachowych. Realizacja programu potrwa do 2032 roku, tj. 25 lat. Oznaczałoby to, że rocznie usuwanych powinno być średnio 14.100 m² pokryć dachowych. Średni roczny koszt realizacji programu wynosił będzie wówczas **422.992,8 zł** rocznie, w tym:

- koszt związany z edukacją społeczeństwa promowany przez publikacje prasowe, ulotki, plakaty, ogłoszenia i inne - **praca własna** Urzędu Miejskiego w Nałęczowie
- koszt związany z zabezpieczeniem, transportem i unieszkodliwieniem wyrobów azbestowych – **422.993 zł**

Zakłada się, że w pierwszych dwóch latach realizacji zadania tj. w 2008 i 2009 roku do utylizacji oddanych zostanie ok. 10.000 m² eternitu. Roczny koszt wynosić będzie 150.000 zł. Przy założeniu, iż gmina uzyska dofinansowanie z funduszu ochrony środowiska w wysokości 20% oraz 60% wkład własny mieszkańców, budżet gminy w pierwszych dwóch latach realizacji programu dociążony zostanie kwotą 60.000 zł (30.000 zł rocznie).

Założono, że na realizację tego programu gmina będzie pozyskiwać dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. W pierwszych dwóch latach realizacji zadania dotacja wynosić będzie **60.000 zł**. Jednocześnie w ramach wydatków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2008-2009 zarezerwowana będzie kwota w wysokości **60.000 zł**. Pozostała kwota tj **180.000 zł** (rocznie 90.000 zł) stanowić będzie wkład własny mieszkańców.

Procentowo roczne koszty realizacji programu przedstawiają się następująco:

- 20 % tj. 30.000 zł - dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie,
- 20% tj. 30.000 zł - środki Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- 60% tj. 90.000zł - wkład własny mieszkańców,

**Realizacja zadania będzie możliwa dopiero po uzyskaniu dofinansowania z WFOŚiGW .
W przypadku uzyskania kwoty mniejszej od wnioskowanej całkowity koszt realizacji zadania (w tym także wkład własny gminy Nałęczów) w latach 2008-2009 ulegnie proporcjonalnemu zmniejszeniu.**

VIII. Harmonogram rzeczowy realizacji zadania

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Koszty
1.	Opracowanie Regulaminu dofinansowania działań polegających na usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest z budynków	I kwartał 2008 r.	Praca własna pracowników Urzędu bez celowych nakładów finansowych
2.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	2008 - 2032	Praca własna pracowników Urzędu bez celowych nakładów finansowych
3	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2008-2032	Praca własna pracowników Urzędu oraz sołtysów
4	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i innych	2008- 2009	30.000 zł rocznie
5	Odbiór odpadów zawierających azbest z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych i innych	2010 - 2032	w miarę środków uchwalonych przez Radę Miejską w Nałęczowie
6	Monitoring i ocena realizacji programu	2008 - 2032	Praca własna raz w roku

IX. Realizatorzy programu:

Program realizowany i monitorowany będzie przez pracowników Urzędu Miejskiego w Nałęczowie przy współpracy z sołtysami i radnymi. Aktywność osób bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację programu będzie mieć wpływ na powodzenie programu.

Koordynatorem programu jest Jan Sygnowski - inspektor ds. ochrony środowiska.

X. Podsumowanie.

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu. Przewiduje się, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH**regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.****I. Ustawy:**

1. **Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 z późn. zm.). W przypadku występowania zagrożenia azbestem (art. 30 ust. 3) właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 w/w artykułu, jeśli ich realizacja m.in. może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych.
2. **Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998r. a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Do wyjątków należy azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr I do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Ustawa reguluje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.
3. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.) art. 1 ust. 1 ustawy określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych, reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów.
4. **Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.). ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Reguluje m.in.

opracowanie programów ochrony środowiska, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom w tym: konieczność oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu.

- 5. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)** reguluje sposób postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. Art. 54 ustawy odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest. Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska - sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.
- 6. Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 72).**

II. Rozporządzenia:

- 1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)** zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych.
- 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736).**
- 3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 161, poz. 1335).**
- 4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).**
- 5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).**

- 6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).**
- 7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).**
- 8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).**
- 9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).**
- 10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).**

WNIOSEK
o odebranie odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca (właściciel nieruchomości):

.....
/imię i nazwisko/

.....
/adres, tel. kontaktowy/

2. Miejsce wytworzenia odpadów zawierających azbest:

3. Rodzaj odpadów (płyty faliste/płaskie lub inny odpad zawierający azbest):
.....

4. Ilość odpadów (w m²):.....

5. Źródło powstania (określić skąd odpad pochodzi - wymiana pokrycia dachowego/elewacji budynku):.....

6. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w protokole są zgodne z prawdą.

/data i podpis właściciela nieruchomości/

Uwagi:

1. Wniosek należy złożyć w Sekretariacie Urzędu Miejskiego w Nałęczowie, Nałęczów ul.Lipowa 3
2. Opłata skarbowa przy składaniu wniosku w wysokości 5 zł za wniosek+0,50 zł za każdy załącznik do wniosku.

PROTOKÓŁ ODBIORU

(stwierdzenie usunięcia wyrobów zawierających azbest)

1. Wnioskodawca (właściciel nieruchomości):

.....
/imię i nazwisko/

.....
/adres/

2. Miejsce odbioru odpadów zawierających azbest:

3. Rodzaj odpadów (płyty faliste/płaskie lub inny odpad zawierający azbest):

.....

4. Ilość usuniętych odpadów (w m²):.....

5. Informacja czy na nieruchomości znajdują się jeszcze wyroby zawierające azbest (jeśli tak podać szacunkowo ilość):.....

6. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w protokole są zgodne z prawdą.

7. Oświadczam, że prace związane z usunięciem wyrobów zawierających azbest zostały wykonane z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych, a teren został prawidłowo czyszczony z odpadów azbestowych.

/data i podpis właściciela nieruchomości/

/data i podpis przedstawiciela wykonawcy/

Uwagi:

Protokół został sporządzony w dwóch egzemplarzach: jeden dla odbierającego odpady celem przekazania do Urzędu Miejskiego w Nałęczowie, drugi dla właściciela nieruchomości.